

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Ett förtydligt brottförebyggande ansvar för socialnämnden

Er beteckning: S2023/03181

Sammanfattning

- Lännsstyrelsen Västra Götaland tillstyrker de förslag som framförs i promemorian.
- Lännsstyrelsen delar bedömningen att det bör införas en generell bestämmelse om socialnämndens ansvar i det brottförebyggande arbetet i socialtjänstlagen. Lännsstyrelsen vill samtidigt framhålla att det kommer att innebära ett nytt åtagande för socialtjänsten vad gäller vuxna och att det kan komma innebära ett behov av utökade resurser.
- Lännsstyrelsen instämmer i förslaget att socialnämnden aktivt ska arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet bland barn och unga. Lännsstyrelsen påtalar vikten av att alla barn och unga ska kunna få ett likvärdigt stöd samt likvärdiga insatser oberoende av hemkommun, ålder, kön och kulturell bakgrund.
- Lännsstyrelsen delar bedömningen att socialtjänsten i större utsträckning bör använda sig mer av kunskapsbaserade, manualbaserade metoder samt standardiserade bedömningsmetoder. Lännsstyrelsen betonar vikten av att metoderna tillgängliggörs för alla kommuner. Ett samlat förvaltarskap och implementeringsstöd av metoder skulle ge mer likvärdiga förutsättningar för kommunerna.
- Lännsstyrelsen vill framhålla vikten av att det tillförs medel och resurser till socialtjänsten för att de ska kunna fullgöra sitt brottförebyggande ansvar.

4.1 Socialnämnden ska arbeta brottsförebyggande

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet.

Genom att tydliggöra socialtjänstens brottsförebyggande uppdrag ges bättre förutsättningar för att socialtjänsten ska kunna motverka de utmaningar de idag står inför. Framför allt genom att den sociala brottspreventionen är i fokus. Tydliggörandet kan få en förstärkande effekt på kommuners brottsförebyggande arbete. Lagen (2023:196) om kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet avser bland annat redan socialnämnden. Det huvudsakliga syftet med lagen är att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete är effektivt och kunskapsbaserat. Länsstyrelsen har sedan lagen trädde i kraft identifierat att flera kommuner ibland upplever det som svårt att integrera den sociala brottspreventionen i det brottsförebyggande arbetet kopplat till lagen. Tydliggörandet förväntas bidra till en utökad och förbättrad samverkan kring frågorna.

Länsstyrelsen ser också att det finns stora utvecklingsmöjligheter gällande uppföljning av det brottsförebyggande och återfallsbyggande arbete som socialtjänsten idag gör. Genom föreliggande förslag kan förutsättningarna för detta förbättras.

Promemorian lyfter fram att många av de insatser som nämns riktas framför allt till barn och unga men att även vuxna personer som har fyllt 21 år kan vara i behov av brottsförebyggande insatser från socialtjänsten. Länsstyrelsen instämmer i detta och att en generell bestämmelse om socialnämndens ansvar i det brottsförebyggande arbetet bör införas i socialtjänstlagen. Länsstyrelsen vill framhålla att detta innebär ett nytt åtagande för socialtjänsten vad gäller vuxna och kan komma att innebära ett behov av utökade resurser.

4.2 Förebygga och motverka kriminalitet bland barn och unga

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att socialnämnden aktivt ska arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet bland barn och unga. Länsstyrelsen framhåller vikten av att tidigt identifiera normbrytande beteende hos barn och unga för att på så sätt kunna förhindra en negativ utveckling. Det behövs samtidigt resurser och kunskap kring hur man tar sig an de barn och unga som hamnat i kriminalitet och vilka insatser som är bäst lämpade för att möta problematiken. Länsstyrelsen instämmer i att det behövs säkerställas att socialtjänsten har de förutsättningar som krävs för att utföra detta arbete. Länsstyrelsen betonar vikten av att alla barn och unga ska kunna få ett likvärdigt stöd samt likvärdiga insatser oberoende av ålder, kön och kulturell bakgrund. Det bör även framhållas att de stöd och insatser som sätts in anpassas utifrån barnets behov. Vår uppfattning är det behövs mer resurser och stöd till socialtjänsterna i arbetet med att likvärdigt förebygga och förhindra att barn och unga hamnar i kriminalitet.

4.3 Ett effektivare brottsförebyggande arbete

Länsstyrelsen instämmer i att socialtjänsten bör använda mer ändamålsenliga insatser och i större utsträckning använda kunskapsbaserade, manualbaserade metoder och standardiserade bedömningsmetoder. Länsstyrelsen framhåller att förslaget kan komma att innebära en utmaning för många kommuner. Ett hinder i socialtjänstens förebyggande arbete är bristande kunskap om vilka insatser som har effekt. Flera av de evidensbaserade metoder som rekommenderas av Socialstyrelsen saknar ett långsiktigt förvaltningskap i Sverige. En del av metoderna innebär även stora kostnader kopplat till utbildning och användning över tid. Frågan om metodförvaltning är angelägen och Länsstyrelsen ser gärna att området ytterligare utreds. Ett samlat förvaltningskap och implementeringsstöd av metoder skulle ge mer likvärdiga förutsättningar för kommunerna. Länsstyrelsen betonar vikten av att metoderna bör tillgängliggöras för alla kommuner. Nationella och regionala aktörer bör få bättre förutsättningar att kunna stödja kommunerna i arbetet med implementeringen av evidensbaserade metoder och utvärdering av dessa. På så sätt skulle ett mer likvärdigt och långsiktigt arbete kunna utvecklas.

4.4 Ansvar för det brottsförebyggande arbetet vilar på flera aktörer

Länsstyrelsen instämmer i förtydligandet att det brottsförebyggande ansvaret för socialtjänsten inte innebär någon inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän. Länsstyrelsen framhåller vikten av att det finns många viktiga aktörer i det brottsförebyggande arbetet. En fungerande samverkan mellan dessa är avgörande för att få brottsförebyggande effekter. Många aktörer är beroende av varandra det är därför viktigt att alla tar sitt ansvar inom det brottsförebyggande arbetet och bistår varandra.

Länsstyrelsen har identifierat att det finns ett ökat behov av att samverka över kommungränserna inom det brottsförebyggande arbetet. Promemorian tydliggör även detta och vi ser att det inom området finns stora utvecklingsmöjligheter.

6.1 Ekonomiska konsekvenser

Länsstyrelsen instämmer i bedömningen att förslagen tydliggör socialnämndens brottsförebyggande ansvar som en del av det förebyggande ansvaret. Länsstyrelsen vill framhålla vikten av att det kan behövas tillföras medel och resurser till socialtjänsten för att de ska kunna fullgöra sitt brottsförebyggande ansvar utifrån föreliggande förslag.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze med samordnaren Cajsa Arcari som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Annika Lidström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.